

Introductie van een financiële transactiebelasting: bezint eer ge begint

Implicaties voor het Nederlandse investeringsklimaat

Financiële transactiebelasting (FTT) bij diverse partijen in de CPB-doorrekeningen

Uit de CPB-doorrekeningen *Keuzes in Kaart* van de partijprogramma's blijkt dat CDA, GroenLinks-PvdA, SGP, CU en Volt de invoering van een financiële transactiebelasting (FTT) mogelijk als dekkingsmaatregel overwegen.¹ De voorstellen omvatten een heffing van 0,2 tot 0,5% op aandelentransacties van beursgenoteerde ondernemingen met een marktkapitalisatie van minimaal 1 miljard euro. In de praktijk zou dit alle AEX en een belangrijk deel van de AMX (midkap) bedrijven betreffen. De SP kiest voor een FTT die qua percentages aansluit bij een eerder Europees FTT-Richtlijnvoorstel²: alle transacties in aandelen en obligaties met 0,1% belasten en alle transacties in derivatencontracten met 0,01%.

Rapporten verkenner en Wennink: verbeter het investeringsklimaat

Het recente eindverslag van verkenner Koolmees vermeldt dat een brede Kamermeerderheid het verbeteren van het investeringsklimaat voor bedrijven en ondernemers als opdracht voor de aankomende kabinetsperiode ziet.³ In de gezamenlijke formatienotitie van CDA en D66 worden daarvoor concrete maatregelen voorgesteld, zoals betere toegang tot financiering en het stimuleren van het beleggen van spaargeld in de Nederlandse economie.⁴

Het onlangs gepubliceerde rapport Wennink geeft verdere invulling aan deze opdracht met een voorstel voor een concrete investeringsagenda. Aanbevolen wordt onder meer stabiliteit te creëren voor langetermijninvesteringen en daartoe kapitaal te mobiliseren, over te gaan tot de creatie van een Europese kapitaalmarktunie op EU-niveau, en een fiscaal aantrekkelijke investeringsspaarrekening te introduceren om het spaargeld van huishoudens te activeren. Een FTT doorkruist deze ambities door de werking van de kapitaalmarkten te verstoren en (particuliere) investeringen minder aantrekkelijk te maken. Daarnaast zal een FTT ook een negatief effect hebben op het rendement van pensioenfondsen, die volgens het rapport juist graag in Nederland willen investeren.

Effecten van een FTT voor het investeringsklimaat

Nederland staat voor grote uitdagingen die gefinancierd moeten worden. Hoewel een FTT op korte termijn kan bijdragen aan het oplossen van dergelijke begrotingsvraagstukken, zal de invoering ervan op langere termijn een schadelijk effect hebben op het Nederlandse investeringsklimaat en de aantrekkelijkheid van Nederland als locatie voor beursnoteringen, met impact op de reële economie. Dit

¹ *Keuzes in Kaart 2027-2030: doorrekening verkiezingsprogramma's*. CPB, 10 oktober 2025.

² Voorstel voor een Richtlijn van de Raad tot uitvoering van de nauwere samenwerking op het gebied van belasting op financiële Transacties COM(2013)71 final

³ *Eindverslag verkenner Koolmees*, 11 november 2025

⁴ *Inhoudelijke en ambitieuze agenda van D66 en CDA*, 2 december 2025

raakt niet alleen bestaande AEX- en midkapbedrijven, maar ook innovatieve ondernemingen, start-ups en scale-ups die voor de toekomst een beursnotering overwegen.

Door een FTT worden beleggers ontmoedigd om in Nederlandse beursgenoteerde bedrijven te investeren. Een FTT verhoogt de transactiekosten voor de verkrijging van een aandeel, waardoor het rendement voor pensioendeelnemers en beleggers afneemt. Ook als primaire markttransacties niet onder de regeling zouden vallen, blijven beleggers na de beursgang FTT-plichtig bij transacties in het beursgenoteerde bedrijf. Verder verschuift liquiditeit mogelijk van de Nederlandse beurs naar andere markten, met een mogelijk verminderde schokbestendigheid tijdens volatiele perioden tot gevolg.

Het (demissionaire) kabinet zet in op het versterken van het Nederlandse concurrentievermogen door private financiering via de kapitaalmarkten te mobiliseren.⁵ In dit kader is het van belang dat particuliere beleggers, waar dit passend is, worden gestimuleerd spaargeld te investeren in de economie. Sommige partijen die een FTT voorstellen pleiten voor het bevorderen van de mobilisatie van (durf)kapitaal en voor het aantrekkelijker maken van beursgangen.⁶ Een FTT bevordert het realiseren van deze doelstellingen niet.

Ingeval ingrepen in de fiscale sfeer nodig zijn, verdient het overweging om, in plaats van een volledig nieuw type belasting te introduceren, aan te sluiten bij bestaande fiscale instrumenten die niet afdoen aan het streven naar stabiel beleid, een gelijk speelveld en een verbeterd investeringsklimaat.

Een FTT staat op gespannen voet met de Europese Kapitaalmarktunie/Spaar- en Investeringsunie (SIU)

De Europese Commissie kondigde recent aan het FTT-Richtlijnvoorstel in te trekken, in de context van de SIU en de omnibusvoorstellen om lasten voor bedrijven te verminderen.⁷ Een nationale maatregel in tegengestelde richting ondermijnt dit doel evenals de Nederlandse ambitie om een voortrekkersrol in de Kapitaalmarktunie te vervullen, zoals ook onderschreven in de gezamenlijke formatienotitie van D66 en CDA. Voor een succesvolle SIU moet het juist aantrekkelijker worden om financiering breder toegankelijk te maken. Zowel AFM als DNB concludeerden eerder dat een (Europese) FTT onwenselijke effecten sorteert⁸ (zie bijlage). Vanwege onder meer de impact op pensioenfondsen heeft Nederland zich destijds niet aangesloten bij de EU-lidstaten die de Europese Commissie hadden verzocht om met een FTT-Richtlijnvoorstel te komen.⁹

Praktijkvoorbeelden met een FTT uit het buitenland

In verschillende Europese landen daalden de investeringen in beursgenoteerde ondernemingen als gevolg van de introductie van een FTT. Beleggers kunnen eenvoudig uitwijken naar (onder meer

⁵ [Kamerbrief kabinetsinzet kapitaalmarktunie](#), 17 maart 2025

⁶ Vgl. Initiatiefnota van het lid Van Dijk over ruimte voor investeren in de toekomst van Nederland, TK 2024-2025, nr. 36730-2

⁷ (Bijlagen bij het) Werkprogramma van de Europese Commissie voor 2026, 21 oktober 2025, COM(2025) 870 final, pagina 28.

⁸ Brief van de AFM aan de Minister van Financiën over de financiële transactiebelasting, met kenmerk SBI-SVe-12010100, 10 januari 2012.

⁹ DNBulletin Financiële transactietaks in EU onwenselijk, 6 februari 2012

⁹ *Kamerstukken II* 2012/13, 22112, nr. 1580.

Amerikaanse of Aziatische) markten of instrumenten zonder FTT.¹⁰ Het uiteindelijke effect van een FTT zal echter in grote mate afhankelijk zijn van de specifieke vormgeving van de maatregel. Voor de hand ligt dat, als een FTT wordt overwogen, wordt gekeken naar het Franse, Spaanse en Italiaanse model.

- In Zweden werd de FTT afgeschaft nadat bij invoering de obligatiehandel met 85% en de futureshandel met 98% daalde, terwijl meer dan de helft van de Zweedse handel naar Londen verhuisde.¹¹ In Zweden is het succesvolle *Investeringssparkonto* een voorbeeld voor hoe retailbeleggen kan worden gestimuleerd.
- In Frankrijk leidde de invoering van een FTT tot een daling van de handelsvolumes met circa 15% en tot een aanzienlijke toename van de transactiekosten voor beleggers.¹² De inkomsten zouden 50% lager zijn uitgevallen dan begroot. Nadat Italië een FTT invoerde, werd €159 miljoen van de beoogde €1 miljard opgehaald.¹³
- Teneinde het afgenomen aantal beursnoteringen in Londen nieuw leven in te blazen heeft het Verenigd Koninkrijk recent [een vrijstelling ingevoerd](#) om nieuw-genoteerde aandelen voor een periode van 3 jaar vrij te stellen van de 0,5% *stamp duty* (vergelijkbaar met een FTT).¹⁴

Uitvoeringsaspecten van een FTT: introductie van een complexe nieuwe belasting

Ervaringen uit het buitenland laten zien hoe uitvoeringstechnisch complex een FTT is. Bij de vormgeving van een FTT zal een groot aantal vraagstukken aan bod moeten komen. Hoe wordt bijvoorbeeld omgegaan met pensioenfondsen en pensioenopbouw in de derde pijler (zoals lijfrente) en met vermogen dat in Box 3 voor pensioendoelinden wordt opgebouwd? Worden naast aandelen ook derivaten belast?¹⁵ Welke bedrijven vallen onder de regeling, wordt de beursnotering of *registered office* als startpunt genomen?¹⁶

Een FTT vraagt om additionele uitvoeringscapaciteit van de Belastingdienst voor een nieuw type belasting waar nog geen ervaring mee is opgebouwd. Tevens ligt het in de rede dat een FTT vermoedelijk zal leiden tot een verhoging van administratieve lasten voor het bedrijfsleven en ook om betrokkenheid vraagt van financiële toezichthouders AFM en DNB.

¹⁰ Consumenten zijn bijvoorbeeld voor een flink aantal producten gebonden aan de lokale supermarkt.

¹¹ John Y. Campbell, K. A. Froot. *Internationalization of Equity Markets: International Experiences with Securities Transaction Taxes* (1994).

¹² Haferkorn, M., & Zimmermann, K. (2013). *Securities Transaction Tax and Market Quality – The Case of France*.

¹³ Kirsten Wegner en Anush Musthyala, Modern Markets Initiative, [Evaluating Impact of FTT on Main Street](#) (juni 2024), p. 3

¹⁴ HM Treasury, [UK Budget 2025](#), 26 November 2025. Zie ook 'UK set to exempt newly-listed company shares from stamp duty', *The Financial Times*, 1 October 2025

¹⁵ Als beide worden belast wordt de regeling complexer; indien alleen aandelen worden belast treedt mogelijk een verschuiving naar derivatencontracten op.

¹⁶ In Frankrijk is bijvoorbeeld een Nederlandse NV met een Nederlandse notering, maar met een Frans hoofdkantoor, voor de FTT in scope.